

Aan de ondertekenaar van het regioadvies
Net op Zee ten Noorden van de Waddeneilanden,

Datum 6 april 2021
Behandeld door Arjen Kok
Telefoonnummer 0630440982 | a.kok@natuurmonumenten.nl
Onderwerp Aanlanding Net op Zee kabel door de Waddenzee / regioadvies

Aan:

Provincie Groningen, Gedeputeerde N. Homan
Provincie Fryslan, Gedeputeerde S.A.E. Poepjes
Waterschap Noorderzijlvest, DB-lid H. Beerda
Wetterskip Fryslan, DB-lid O.A. van der Galien
Gemeente Ameland, Wethouder P. IJnsen
Gemeente Schiermonnikoog, Burgemeester I. van Gent
Gemeente Noardeast Fryslan, Wethouder T. Berends
Gemeente Dantumadeel, Wethouder K. Wielstra
Gemeente Achtkarspelen, Wethouder J. Spoelstra
Gemeente Tytjerksteradiel, Wethouder T. Willemsma
Gemeente Het Hogeland, Wethouder E. Dijkhuis
Gemeente Westerkwartier, Wethouder H. Westra
Gemeente Groningen, Wethouder R. van der Schaaf

Geachte ondertekenaar regioadvies Net op Zee ten Noorden van de Waddeneilanden,

Op 2 oktober 2020 stuurde u uw regioadvies (kenmerk 2020-089305) naar de Minister van Economische Zaken en Klimaat over de tracékeuze voor Net op Zee. De minister heeft U daarop op 14 januari 2021 geantwoord (kenmerk DGKE / 20276802) en het tracé Eemshaven West daarmee als voorkeursalternatief (VKA) vastgesteld. Omdat dit tracé aanvankelijk niet uw voorkeur had en het grote nadelen heeft voor onder meer natuur en landbouw, sturen we u deze brief.

Stand van zaken:

TenneT en EZK zijn voortvarend als het gaat om deze aanlanding. Bodemonderzoeken zijn gaande of in voorbereiding. Bewonersavonden zijn achter de rug. In het kader van een 'gedragen gebiedsproces' zijn werkgroepen aan de slag, zowel op land als zee, om 'samen' te verkennen welke route van de kabels (het zijn er twee!) het meest optimaal is binnen de begrenzing van VKA tracé Eems West. Wat we in de verkenning van alle tracé-varianten al

wisten maar nu bij deze uitwerking in detail tegenkomen, is dat dit VKA desastreus is voor tal van belangen. De natuur en ecologie op Schiermonnikoog en in de Waddenzee worden hard geraakt. Ook aan de landzijde ontstaat schade aan kwelders en kilometers landbouwgrond. Voor Schiermonnikoog en de Waddenzee weten wij zeker dat schade niet valt te voorkomen, laat staan mitigeren of compenseren. Dit gedeelte van de Waddenzee is juist het meest ongerept en onaangetast, door bijvoorbeeld veelal de afwezigheid van baggeren en/of bodemberoerende visserij. Dat betekent dat hier een grote variatie van bodemleven voorkomt. Ook het kruisen van Schiermonnikoog blijkt, mede door het dynamische karakter van de oostpunt van het eiland (onder meer door de geul de Eilander Balg), en de daar aanwezige natuurwaarden letterlijk en figuurlijk een veel grotere 'hobbel' te zijn dan gedacht. Alleen met grote technische ingrepen kan deze passage plaatsvinden.

Bovenstaande stand van zaken alsmede uw regioadvies en het antwoord daarop van de minister roept bij ons de volgende prangende vraag op alsmede een aantal constatering:

Een belangrijke inhoudelijke vraag

- Aanvankelijk was uw voorkeuralternatief het meest milieuvriendelijke alternatief, namelijk tracé Eemshaven Oost. Mede op basis van de informatie die het ministerie van EZK en TenneT verzamelden in de Integrale effectenanalyse (IEA)(Witteveen & Bos, 4 juni 2020) hebt u onder voorwaarden (zie later in deze brief) toch gekozen voor tracé Eemshaven West. Wat behelst deze informatie naast het IEA en wat zijn uw argumenten uiteindelijk te kiezen voor dit tracé?

Constateringen

- Milieueffectrapport (MER): Het MER (fase 1) levert als resultaat op dat tracé Eemshaven Oost het meest milieuvriendelijkste alternatief is. Door U maar ook door de minister wordt toch gekozen voor tracé Eemshaven West. Wat is een MER-procedure waard als we zo omspringen met deze conclusies?
- Integrale weging tracéalternatieven: u heeft de drie alternatieven (Eemshaven Oost, Eemshaven West en Vierverlaten West) gewogen op vijf criteria (maatschappelijk draagvlak, draagvlak lokale en regionale stakeholders, ruimtelijke inpassing (landschap, milieu & gezondheid), conflicterende belangen en meekoppelkansen. Zie de uitgewerkte tabel in bijlage II in uw regioadvies. Het is gezien de maatschappelijke onrust op Schiermonnikoog maar ook bij de landbouw op Het Hogeland uiterst vreemd dat bij tracé Eemshaven Oost het maatschappelijk draagvlak positief / groen scoort! U heeft getekend namens het bestuur van uw provincie, waterschap of gemeente. Daarnaast kunnen wij niet overzien hoe uw (interne) mandaat overeenkomt met de vermelde neutrale beoordeling, bij het criterium draagvlak lokale en regionale stakeholders. Bent u zeker van het draagvlak in uw gemeente, provincie of waterschap? Heeft u dat gepeild?
- Gestelde randvoorwaarden: Uw regioadvies is helder. Het tracé Eemshaven West kan als VKA worden overwogen op voorwaarde dat het ministerie van EZK en TenneT invulling geeft aan de randvoorwaarden:
 1. Gedragen gebiedsproces
 2. Een gebiedsfonds
 3. Corridor in Waddenzee om toekomstige verstoring zoveel mogelijk te voorkomen
 4. Beschikbaar stellen HDD-boringen
 5. Noord-Groningse kuststrook behouden als hoogwaardig landbouwgebied
 6. Onderzoek naar impact laagfrequent geluid.

Aan

Datum 6 april 2021

Onderwerp Aanlanding Net op Zee kabel door de Waddenzee / regioadvies

Pagina 3 van 4

Wij constateren dat:

- Niet randvoorwaardelijk wordt gerefereerd aan de hoofdfunctie natuur van de Waddenzee en Schiermonnikoog.
 - U in uw randvoorwaarden 'te lief' en beleefd bent geweest. De minister is in zijn antwoord uiterst vaag en vrijblijvend. Wat sommige randvoorwaarden op als suggestie en blijft steken in antwoorden "zou kunnen", "zal ik TenneT meegeven". Een uiterst onbevredigend antwoord lijkt ons! Is dat bevredigend genoeg voor uw Staten, raad of algemeen bestuur?
 - Het tracé Eemshaven West nu ook voor toekomstige windparken (VAWOZ / 2030-2040) als corridor wordt gezien. Dus straks nog meer aanlandingen via deze route. Uw opmerking over een corridor wordt door EZK wel heel anders ingevuld. Een kabel- en leidingenstrook rond tracé Eemshaven West kan tot gevolg hebben dat in dit gebied telkens weer nieuwe kabels en leidingen worden gelegd, nog voor de natuur de tijd gekregen heeft om te herstellen.
- Gebiedsagenda 2050: Ook door U als regiopartijen is begin februari 2021, met veel vlagvertoon op de Waddentoogdag, in bijzijn van de ministers van I&W en LNV de gebiedsagenda 2050 voor de Wadden getekend. Ten aanzien van aanlanding van windparken is deze Gebiedsagenda 2050 klip en klaar. *"Aanleg (en onderhoud) van kabels en leidingen vindt plaats met zo min mogelijk effect op de natuurwaarden en in de bodem aanwezige archeologische waarden. Uitgangspunt blijft het clusteren van kabels, buizen en leidingen en zuinig gebruik van de beperkte ruimte in de Waddenzee. De aanleg van kabels en buisleidingen door de Waddenzee van de Noordzee naar het vaste land en naar de Waddeneilanden dient in beginsel aan te sluiten bij bestaande corridors (westzijde nabij Den Helder en oostzijde nabij de Eemshaven)."* Uw keuze voor Het tracé Eemshaven West, dwars door de Waddenzee (en landbouwgrond) heen wijkt hiervan significant af. Of deze Gebiedsagenda stelt kennelijk niet veel voor, of U heeft een belangrijke motivatie hiervan af te wijken. Wij horen hem graag.
 - Europese status & verantwoordelijkheid: De Waddenzee is trilateraal Werelderfgoed en beschermd Europees natuurgebied met de hoofdfunctie natuur. Recent heeft de Europese Commissie, onder andere in het kader van de Greendeal, de lidstaten verplicht tot meer coördinatie en meer samenwerking als het gaat om off-shore windparken en aanlanding daarvan.

Samenvattend en concluderend

- De effecten van aanlanding via het tracé Eemshaven West zijn voor de natuur van Schiermonnikoog en Waddenzee alsmede het Noord-Groningse landbouwgebied onomkeerbaar negatief en desastreus, niet te compenseren of te mitigeren.
- Het brede maatschappelijke draagvlak om deze activiteit uit te voeren ontbreekt.
- Aanlanding via deze route is in strijd met de door u ondertekende Gebiedsagenda 2050 en ook met Europese richtlijnen.
- Kiezen voor dit tracé Eemshaven West zal tot gevolg hebben dat dit tracé door EZK gezien wordt als het toekomstige corridor voor meerdere kabels in de toekomst. Hetgeen niet uw bedoeling was en onacceptabel is.
- De randvoorwaarden in uw regioadvies, om toch te kiezen voor het tracé Eemshaven West zijn door de minister niet gehonoreerd.

Aan

Datum 6 april 2021

Onderwerp Aanlanding Net op Zee kabel door de Waddenzee / regioadvies

Pagina 4 van 4

Voor ons is er maar een conclusie mogelijk. Gezien de feiten nu en het antwoord van de minister: wij verzoeken uw regioadvies richting het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat in te trekken.

We moeten met elkaar terug naar de tekentafel. De oplossing ligt niet in ieder windpark of ieder land voor zich, maar in zoeken naar integrale oplossingen voor de kortere (Net op Zee) en langere termijn (VAWOZ). Waarbij rekening gehouden wordt met de status van de Waddenzee trilateraal (UNESCO) / nationaal (N2000) en geanticipeerd wordt op voortschrijdende innovatie en techniek. De uitkomst van deze puzzel zal, naar ons oordeel, zijn dat aanlanding vanaf de westpunt Net op Zee en zeker vanaf toekomstige windparken ten noorden daarvan beter kan plaatsvinden via Den Helder of IJmuiden. Energieaanvoer voor de randstad via Groningen is een onlogische weg. Ook ligt samenwerking met Duitsland voor afvoer van de windenergie voor de hand. Daarmee ontzien we de Waddenzee en Schiermonnikoog meerdere keren van, ecologisch gezien, niet reparabele en destructieve ingrepen.

Arjen Kok, Provinciaal Ambassadeur Natuurmonumenten

Lutz Jacobi, Directeur Waddenvereniging

Jan Willem Lobeek, Directeur Milieufederatie Groningen